

Jumalateenistus Nõos P, 24.04.24 kell 11.00, palmipuudepäha

Lektsioonid: Fl 2:5–11; Mt 21:12–17

Pihikõne: Mt 14:34

Jutlus: Js 50:4–10

Laulud: 85 (1–3); 73 (1–7, 8); 72 (1–4); 86 (1–4)

Issand Jumal on mulle andnud õpetatud keele, et ma oskaksin vastata väsinule, virgutada teda sõnaga. Ta äratab igal hommikul, ta äratab mu kõrva, et ma kuuleksin õpilaste kombel. Issand Jumal avas mu kõrva ja ma ei ole vastu pannud, ma ei ole taganenud. Ma andsin oma selja peksjaile ja põsed neile, kes katkusid karvu, ma ei peitnud oma palet teotuse ja sülje eest. Issand Jumal aitab mind: seepärast ma ei jäänud häbisse, seepärast ma muutsin oma näo otsekui ränikiviks, sest ma teadsin, et ma ei jää häbisse, et mu õigusemõistja on ligidal. Kes tahab minuga riielda? Astugem üheskoos ette! Kes on mu vastane? Tulgu ta mu juurde! Vaata, Issand Jumal aitab mind! Kes võib mind süüdi mõista? Vaata, nad kõik kuluvad nagu rüü, koi sööb nad. Kes teist kardab Issandat, see kuulgu tema sulase häält; kes käib pimeduses ja kel puudub valgusekuma, see lootku Issanda nime peale ja toetugu oma Jumalale.

Tänane palmipuudepäha kirjakoht pärineb prohvet Jesaja raamatu keskosast, mida tavaliselt omistatakse nn teisele Jesajale, Deutero-Jesajale, kes tegutses Iisraeli rahva Paabeli vangipõlve ajal 6. sajandil eKr. Prohvetiraamatu selles osas on teatavasti neli Jumala sulase laulu, mis on kristlastele eriti tähtsad, kuna neid on läbi aegade peetud prohveti ettekuulutusteks Jeesus Kristusest. Ja neis Jumala sulase lauludes kirjeldatu läbi on, lisaks UT evangeeliumides kirjeldatule, mõistetud ka Jeesuse elu ja kuulutust.

Meie tänane kirjakoht pärineb siis kolmandast Jumala sulase laulust. Vaadeldgem omadusi, mida prohvet omistab Jumala sulasele.

Esmalt öeldakse, et Jumal on kinkinud oma sulasele õpetatud keele. Kui jutt käib prohvetist, siis mitte enam sellisest prohvetist, kes kõneleb nagu Jeremija Jr 23:29: „Eks mu sõna ole nagu tuli, ütleb Issand, või nagu vasar, mis purustab kalju?“ Õpetatud keel, mis oskab vastata väsinule ja virgutada teda sõnaga, on midagi muud kui müristav prohvet. See on midagi sarnast hingehoidjaga, kes (Jumala sulase esimese laulu, Js 42:3 sõnadega) ei murra katki rudjutud pilliroogu ega kustuta ära hõõguvat tahti. Teisisõnu, ta on empaatiavõimeline inimene, kes oskab väsinuid, lootusetuid ja meeletlikke julgustada ja lohutada.

Kas ei ole selliseid inimesi tarvis kõigil aegadel, ka meie ajal? Praegu kõneldakse palju vaimsest tervisest, eriti suur mure on noorte pärast. Otsitakse psühholoogilist ja psühhiaatrilist abi.

Kuulsin hiljuti ühest noorest, kelle vaimse tervise pärast ollakse mures. Talle polevat sellist abi veel leitud. Mina küsisin siis, kas on tema eest palvetatud või vähemalt pöördutud abi saamiseks vaimuliku poole. Sain vastuseks, et pole ja mõistsin, et minu küsimust ei võetud tõsiselt. Et tõeline abi on teaduslik ehk siis psühholoogiline ja psühhiaatriline, vaimulik abi aga midagi hämarat ja arusaamatut, minevikku kuuluvat.

Siiski on Wilhelm Wundtist algava psühholoogia kui iseseisva teadusharu algusest möödunud vähem kui 150 aastat. Psühhiaatria kui meditsiiniharu algus jääb vaid paarkümmend aastat varasemasse aega. Enne seda on vaimse tervise ravi õhtumaa kultuuris ikka nähtud seotuna Jumalaga, kes on meid loonud ja järelikult teab ka, kuidas meid ravida. Tuleb lihtsalt teda paluda ja ta aitab.

Psühholoogil ja psühhiaatril on kindlasti õpetatud keel, ent kui see keel ei pärine, nagu Jumala sulasel, Jumalalt, siis on see keel inimlik ja ei pruugi viia kaugemale inimlikust, ekslikust arvamusest. Parim psühholoog ja psühhiaater on Jeesus Kristus. Pealegi on tema vastuvõetud tasuta ja ta on alati kättesaadav.

Edasi nimetab prohvet Jumala sulase omadusena head kuulmist. Kindlasti on see seotud eelmise, hingehoidliku kuulamisega. Kuid ka kuulekusega. Ütleb ju prohvet: „...et ma kuuleksin õpilaste kombel“. Olen ise südamedelt üsna uhke ja jäärapäise loomuga ning küllap on Jumalal olnud tegu, et mulle kuulekust õpetada. Loodan, et olen kuulekusest oma elu jooksul midagi taibanud.

Kuulekuse osas on meile kõigile eeskujuks samuti Jeesus Kristus. Väga kõnekas on juba ainuüksi asjaolu, et Tema, kes on Jumala Poeg ja kogu loodu Issand, on võtnud orja kuju (nagu on öeldud täna altarist loetud kirjakohest Fl 2:7). Veel on Fl 2:8 öeldud: „Ta alandas iseennast, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani.“

Ka inimesed nõuavad üksteiselt kuulekust: vanemad lastelt, õpetajad õpilastelt, ülemused alluvailt, valitsejad rahvalt. Kuid Jeesus Kristus oli kuulekas oma taevasele isale. Martin Luther kirjeldab seda väga ilusasti oma programmilises laulus esimeses reformatoorses lauluraamatus 1524. aastast, laulus „Nüüd, ristirahvas, laula sa“ („Nun freut euch, lieben Christen g'mein“, pole KLPR-is kahjuks tervikuna antud): „Ta [Jumal] ütles Pojal': „Nüüd on aeg, Ma pean armu heitma; Oh mine, minu armas Poeg Nüüd vaestel' abi näitma! Neid patu hädast avita Ja surma võimuse sureta Ja saada neile elu.“ Poeg tuli Isa rüpe seest Mu juure maha taevast, Sai mulle vennaks igavest, Mind aitas kõigest vaevast.“

Jeesus Kristuselt võibki õppida seda, et kuulekas tuleb olla eelkõige Jumalale. Küll Jumal kingib kuulekust ka vanemate, õpetajate, ülemuste ja valitsejate vastu. Nt vanemate austamise puhul tuleb ju kohe meelde Moosese neljas käsk. Ent kui Jumalat mitte tunda ja teda mitte austada, seega mitte järgida esimest käsku „Sul ei tohi olla muid jumalaid minu kõrval“, siis ei anna Jumal kuulekust ka teiste inimeste suhtes.

Ja selline kuulekus pole enam alistuv, hirmunud kuulekus, vaid teadlik ja väärikas kuulekus. Sest inimene teab, et tema Issand Jeesus Kristus on öelnud Mt 20:28: „Inimese Poeg ei ole tulnud, et lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest!“

Kahjuks teame Jeesus Kristuse näitel, et selline kuulekus Jumalale ei meeldi teistele inimestele. Võib-olla seetõttu, et jumalatud inimesed, keda kannustab kurat, nõuavad, et inimene oleks kuulekas ainult neile. Kuid inimestele kuulekas olemine on loodu kummardamine Looja asemel ja see ei meeldi Jumalale. Jeesus on andnud viisi, kuidas inimestele kuulekas olla: teenimise kaudu!

Ja siiski teame, kuidas Jeesust ennast ja tema jüngreid läbi ajaloo on taga kiusatud, vaatamata sellele, et nad ju teenivad teisi inimesi. Nõnda jätkabki prohvet meie kirjakohas oma kõnet Jumala sulasest nii, et kirjeldab, mida on see sulane oma kuulekuses Jumala suhtes pidanud taluma inimeste poolt: „Ma andsin oma selja peksjaile ja põsed neile, kes katkusid karvu, ma ei peitnud oma palet teotuse ja sülje eest.“

Inimene võib taluda suuri kannatusi, kui ta teab, mille nimel see on ja kes viimselt appi tuleb. Jumala sulane meie kirjakohas ütleb: „Issand Jumal aitab mind: seepärast ma ei jäänud häbisse, seepärast ma muutsin oma näo otsekui ränikiviks, sest ma teadsin, et ma ei jää häbisse, et mu õigusemõistja on ligidal.“

Tuleb meelde Kanadas elanud eesti vaimuliku, praost Edgar Heinsoo enda käest kuuldud mälestuskild sellest, kuidas ta sattus II maailmasõjas Siberi vangilaagrisse ja pidi magama lumel vaid kuuseokstel. Ta rõhutas, et täiesti lootusetutes tingimustes hoidis teda elus lootus ja palve, et Jumal teda päästab. Ja ta pääseski imekombel ning jõudis lõpuks pagulasena Põhja-Ameerikasse. Küllap teate isegi sarnaseid lugusid, kus usku Jumalasse südames hoides on talunud suuri kannatusi lootusetuis olukordades ja lõpuks neist võidukalt välja tulnud.

Prohvet annab meile ka edasi Jumala sulase sõnad: „Kes tahab minuga riielda? Astugem üheskoos ette! Kes on mu vastane? Tulgu ta mu juurde! Vaata, Issand Jumal aitab mind! Kes võib mind süüdi mõista? Vaata, nad kõik kuluvad nagu rüü, koi sööb nad.“ Ühest küljest on selline kindlus inimese südames siis, kui ta teab, et Jumal, tema õigusemõistja on ligidal, nagu Jumala sulane ka ütleb. Teisest küljest aga tuleb selline kindlus inimese südamesse sellest, et tema süda on puhas.

Kui Jumala sulane on Jeesus Kristuse võrdkuju, siis mõistame tema kindlust oma süütuse julgel väitmisel. Ent meie, surelike inimeste südame muudab ebakindlaks patt, mis meis elab. Me võime veendunud olla oma õiguses, kuid me oleme sellegipoolest haavatavad. Patt meis muudab meid ebakindlaks. Nii nagu avaliku elu tegelastel on alati „luukeresid kapis“, mida sobival hetkel, kui vastastel on tarvis neist lahti saada, avalikkuse ette tuuakse. Nõnda on meie õigus sõltuvuses teistest inimestest, kes on aga samuti patused. Seepärast tasub oma õigus rajada Jumala õigusele, mis tähendabki panna kogu lootus ainuüksi Tema halastusele ja käia Jeesus Kristuse järel.

On ju ka nii, et oma jõust me oma vastaseid kunagi ei võida. Alati on tarvis liitlasi. Seda teavad

hästi ka riigijuhid ja poliitikud. Ent viimselt on ainus ustav liitlane Jumal, sest teda ei saa mõjutada patt, veel vähem ükski inimene. Hiinlastel on tore vanasõna: kui sul jätkub kannatust piisavalt kaua jõe ääres oodata, siis näed ühel hetkel, kuidas vetevool sinu vaenlase laiba mööda kannab. Midagi sarnast õpetab ka Piibel. Apostel Paulus ütleb Rm 12:19: „Ärge makske ise kätte, armsad, vaid andke maad Jumala vihale, sest on kirjutatud: „Minu päralt on kättemaks, mina tasun kätte“ – nii ütleb Issand.“

Meie kirjakoha lõpus ütleb prohvet kokkuvõtvalt: „Kes teist kardab Issandat, see kuulgu tema sulase häält; kes käib pimeduses ja kel puudub valgusekuma, see lootku Issanda nime peale ja toetugu oma Jumalale.“ Kristlikus tõlgenduses tuleks sellest kokkuvõttest aru saada nii, et Jumalasse uskuja uskugu ühtlasi Kristusesse. Ja kelle elus on raskusi – ning kellel neid poleks –, ärgu lootku viimselt inimlikule jõule, vaid Jumalale: küll Tema tõmbab inimese raskustest välja. Nii nagu Jumal päästis kõigi inimeste arvates lootusetust olukorrast, ristisurmast ja hauast meie Önnistegija Issanda Jeesuse Kristuse.

Aamen.